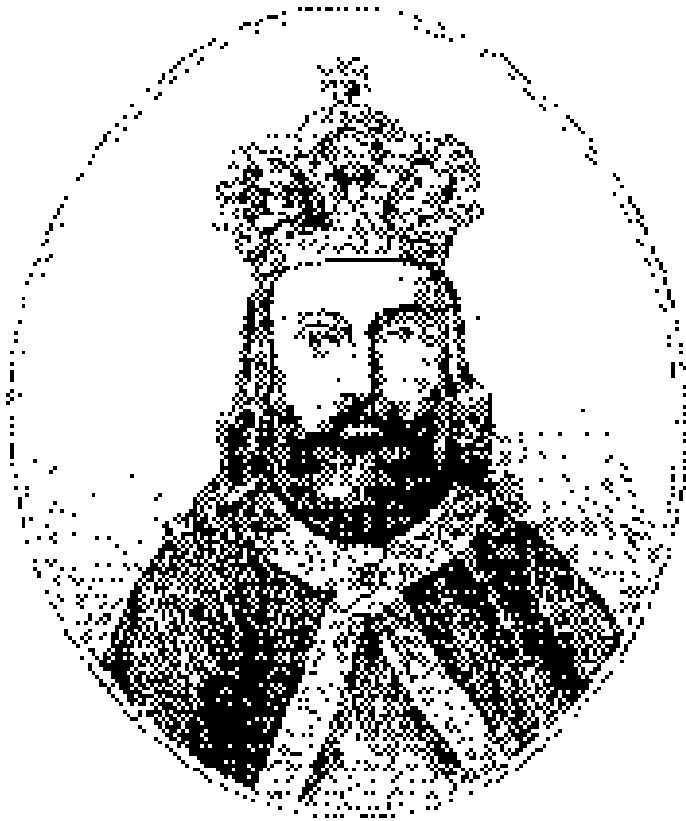

SĂRBĂTOAREA NAȚIONALĂ A AROMÂNILOR

Hristu Cândroveanu

Împăratul Ioniță (1197 - 1207)

Orice popor prăznuiește (celebrează) o sărbătoare a sa *națională*, la o dată anume, foarte importantă, din istoria lui, când s-a produs un eveniment memorabil pentru el. Astfel francezii sărbătoresc ziua de *14 Iulie* (Căderea Bastiliei, în revoluția de la 1789), Statele Unite ale Americii cinstească ziua de *4 Iulie*, (când aniversază proclamarea independenței, din 1776), România își celebrează ziua reîntregirii naționale la *1 Decembrie*, pentru că la această dată s-a produs *Marea ei Unire*, sărbătorită de atunci de către românii de pretutindeni în lume. Deci și de aromânii din Balcani, ca și de aici, din Țară. Așa cel puțin știu eu, de la părinții și bunicii mei din *Cândrova* Macedoniei, de lângă *Vudena* (Edessa, în gr.). Care îmi povesteau că pe atunci, prin anii ...20, ei sărbătoreau la școala românească din sat ziua de *1 Decembrie*, cu steagul tricolor al României și, bineînțeles, arborând și steagul Greciei, țara ai cărei cetățeni erau (de fapt cu dublă cetățenie, greacă și română).

Nici vorbă deci de... «9/22 Mai 1905», ziua când un sultan de creștin, Abdul Hamid al II-lea a dat faimoasa *Iradea* (Decret), prin care acorda și vlahilor («... *les Valaques habitant l'...Empire ottoman*») aceleași *drepturi culturale* numai, ca și celorlalte neamuri din imperiu. El a trebuit să facă această concesie, în urma răscoalei antiotomane din 1903, precum și la presiunile permanente ale României în acest scop, exercitate de ministrul său la Constantinopol, Al. Em. Lahovary (vezi, Alexandre Rubin, *Les Roumains de Macédoine*, p. 247, Bucarest, 1913).

Oare, ce s-a schimbat de atunci? Și-au renegat cărțile marii noștri învățați George Murnu și Th. Capidan și Pericle și Tache Papahagi, Sterie Diamandi etc. etc.?

Nu, bineînțeles. S-a produs însă un *hiatus* (o ruptură, un gol) în relațiile aromânilor din Balcani cu România, timp de aproape 5 decenii, când frații noștri din Sud fiind nevoiți să se instruiască în limbi străine, au ajuns a crede că ei nu vor mai fi fiind socotiți români de către *patria noastră de suflet* de peste Dunăre, din fosta Dacie... ci un alt popor neolatin, ceea ce este o gravă eroare. Fiindcă noi, aromânii suntem români, ca și ardelenii, basarabenii, bucovinenii...

etc. *Români-aromâni*, vorbind aceeași limbă, în dialectul local **aromân/ român/ macedo-român** și fiind de aceeași origine, ca urmași ai tracilor de la nord și de la sud de Dunăre!

Mă întorc însă și zic: din cauză că aromânii au fost despărțiți de dacoromâni încă de prin secolul VII d. Hr., prin așezarea bulgaro-slavilor la sud de Dunăre, ei au ajuns a avea un specific al lor în lexic, deși nu în fondul principal de cuvinte, ci în cel periferic, și de la o vreme chiar o istorie a lor – care însă este și a românilor, a poporului român în ansamblul lui! Și au simțit nevoia a avea și o sărbătoare națională proprie, a lor, a celor din Peninsula, sărbătoare vizând un eveniment important din chiar istoria lor balcanică.

Dar acest eveniment nu poate fi o *Iradea* a unui sultan turc oarecare, ci un eveniment mult mai important, **imperial**, și anume data încoronării lui Ioniță Asan, cel mai viteaz și mai vrednic și mai înțelept dintre *Asănești*, de către un arhiepiscop trimis în mod special de Papa Innocentius al III-lea, ca *rege al vlahilor și bulgarilor (rex valachorum et bulgarorum) în ziua de 8 Noiembrie 1204*, la Târnovo, unde era capitala noului stat, cel dintâi stat al românilor (**valahorum**) deci, în secolul al XIII-lea, înainte de apariția statelor românești de la nord de Dunăre! Aceasta *da, sărbătoare a aromânilor*, care s-ar cuveni să fie **și a tuturor românilor**, alături de **1 Decembrie**, două date cruciale ale întregului neam românesc.

Mai mult încă: așa cum se știe din corespondența purtată în limba latină de către Papa Innocentius al III-lea și Ioniță al nostru, acesta din urmă intenționa să-i treacă pe aromâni la catolicism, scoțându-i astfel de sub tutela ruinătoare a bisericii greco-bizantine. Din păcate el n-a reușit acest lucru, care ar fi fost o stavilă puternică împotriva asimilării noastre de către greci, ca și de celelalte popoare-state din Balcani. (Vezi, pentru toate acestea, excelenta carte a lui I. Arginteanu, *Istoria Românilor Macedoneni*, București 1904).

Iată o dată ce merită a fi *sărbătoare națională a aromânilor*, alături de **1 Decembrie**! Și nicidecum... “Iradeaua” unui sultan, asupritor al neamurilor creștine!

Și totuși, o Asociație Aromână din București (Președinte, deputatul PD, Costică Canacheu), ca și Asociații din Macedonia au tot sărbătorit, sărbătorește ziua rușinosului “dar” al unui sultan turc, din 22 mai, din lipsă de informare, iar în cazul nominalizat, din motive meschine (spre a se afirma astfel că aromânii ar fi un “alt” popor neolatin, deosebit de dacoromâni, ceea ce e o ineptie și o murdară diversiune! Este mai importantă acea zi de “22 mai 1905”, decât **imperiala dată a încoronării viteazului și înțeleptului Ioniță, din dinastia Asăneștilor**, produsă hăt în **8 Noiembrie 1204**, deci cu 7 secole mai devreme?!?...

O zi națională poate fi schimbată, multe popoare au făcut-o, când au avut argumente.

Eu produc acest argument suprem: **8 Noiembrie, ziua încoronării lui Ioniță!**

S-u adoptăm, fratâl...i-a mei, că ea nă tiîiseasti, anda 22 mai nă umilești (de la lat. *humilis*, «aplicat», «arușinat»)!

NU UITAȚI ABONAMENTELE LA:

Albina românească

SE MAI POT FACE DOAR ACUM PENTRU
SEMESTRUL II 2007
LA FACTORII POȘTALI